

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางวากยสัมพันธ์ ส่วนที่ 2 งานวิจัยแบบบนลงล่าง (top-down research) ส่วนที่ 3 งานวิจัยแบบล่างขึ้นบน (bottom-up research) และส่วนที่ 4 การกำหนดลักษณะของงานวิจัยนี้

2.1 การศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางวากยสัมพันธ์

การศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาเป็นที่สนใจกันอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องนับจากทฤษฎีไวยากรณ์เพิ่มพูน (Generative Grammar) ของชอมสกี (Chomsky) ได้รับการเสนอเป็นครั้งแรกในหนังสือชื่อ โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ (Syntactic Structures) ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1957 (Chomsky, 1957)

ชอมสกี (Chomsky, 1957: 13) นิยาม "ภาษา" ว่าเป็นชุดของประโยคที่ประกอบขึ้นจากหน่วยต่างๆ ในภาษา ดังนั้น จุดประสงค์ของการศึกษาวิเคราะห์ภาษาใดภาษาหนึ่งก็คือเพื่อหาระเบียบหรือลักษณะที่หน่วยต่างๆ ในภาษานั้นประกอบกันเป็นประโยคที่ถูกไวยากรณ์ (grammatical)

ทฤษฎีของชอมสกีเน้นการสร้างสรรค์ (creativity) ซึ่งหมายถึง ความสามารถของเจ้าของภาษาในการสร้างประโยคใหม่ๆ ได้ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด ถึงแม้ว่าเจ้าของภาษาจะไม่เคยได้ยินหรือพูดมาก่อนชอมสกี (Chomsky, 1957, 1965) เสนอว่า การศึกษาไวยากรณ์ภาษา (grammar) มี 2 ระดับ ระดับแรก ได้แก่ การศึกษาไวยากรณ์เฉพาะภาษา (Particular Grammar) ซึ่งก็คือ การศึกษากฎต่างๆ (rules) เกี่ยวกับรูปแบบของภาษาใดภาษาหนึ่ง และการประกอบหน่วยต่างๆ ในภาษานั้นให้เป็นประโยคที่ถูกไวยากรณ์ จุดประสงค์ของการศึกษาไวยากรณ์เฉพาะภาษาคือเพื่อ บรรลุความสมบูรณ์ระดับบรรยาย (Descriptive Adequacy) หรือสามารถสรุปและบรรยายความรู้ในเชิงภาษาทั้งหมดของเจ้าของภาษาได้ ระดับที่สอง ได้แก่ การศึกษาไวยากรณ์สากล (Universal Grammar) ซึ่งก็คือ การศึกษากฎต่างๆ เกี่ยวกับรูปแบบของภาษามนุษย์โดยทั่วไป ซึ่งเป็นลักษณะที่ภาษามนุษย์ทุกภาษามีร่วมกัน จุดประสงค์ของการศึกษาไวยากรณ์สากลคือเพื่อ บรรลุความสมบูรณ์ระดับอธิบาย (Explanatory Adequacy) หรือสามารถให้คำอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการคิดทางด้านภาษาและการกระบวนกรเรียนรู้ภาษาของมนุษย์

ขอมสกีสนใจเฉพาะความรู้ทางภาษาของเจ้าของภาษา หรือสามัตถิยะภาษา (competence) ไม่ได้สนใจลักษณะภาษาที่เกิดขึ้นจริง หรือกฤตกรรมภาษา (performance) ขอมสกีกล่าวว่า ดังนั้น เราต้องแสดงให้เห็นความแตกต่างพื้นฐานระหว่างสามัตถิยะภาษา (ความรู้ทางภาษาของเจ้าของภาษา) และกฤตกรรมภาษา (การใช้ภาษาของเจ้าของภาษาในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง) และการศึกษาไวยากรณ์ควรจะศึกษาความรู้ในเชิงภาษาที่สมบูรณ์แบบในจิตของเจ้าของภาษา (Chomsky, 1965)

ขอมสกีเห็นว่าทฤษฎีภาษาศาสตร์จะศึกษาสามัตถิยะภาษาของเจ้าของภาษา ไม่ใช่กฤตกรรมภาษา เขากล่าวว่า ทฤษฎีภาษาศาสตร์โดยพื้นฐานแล้วจะเกี่ยวข้องกับผู้พูด-ผู้ฟังในอุดมคติในสังคมหนึ่งภาษาที่มีความรู้ภาษานั้นอย่างสมบูรณ์ และเมื่อมีการนำความรู้นั้นมาใช้จริงๆ ผู้พูด-ผู้ฟังในอุดมคตินั้นก็ไม่ได้รับอิทธิพลจากเงื่อนไขต่างๆ ที่ไม่ใช่เงื่อนไขทางภาษา ได้แก่ ความจำที่มีจำกัด สิ่งดึงดูดความสนใจ และความผิดพลาด (ไม่ว่าจะโดยบังเอิญหรือเกิดเป็นประจำ) (Chomsky, 1965)

ถึงแม้ขอมสกีจะเน้นการศึกษาสามัตถิยะภาษาของเจ้าของภาษา นักภาษาศาสตร์จำนวนมากที่ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาก็จำเป็นต้องใช้กฤตกรรมภาษา (ข้อมูลภาษา) ในการหาหลักฐานสำหรับไวยากรณ์ตามทฤษฎีของขอมสกีอย่างไรก็ตาม เนื่องจากเด็กๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กเล็กๆ ยังไม่มีความรู้ทางภาษาสมบูรณ์พอที่จะตัดสินว่าประโยคใดถูกหรือไม่ถูกไวยากรณ์ ขอมสกีจึงไม่เห็นด้วยกับการศึกษาไวยากรณ์ของเด็กเล็กๆ เนื่องจากไวยากรณ์ของเด็กเล็กๆ นี้ได้ข้อสรุปมาจากข้อมูลภาษาที่เกิดขึ้นจริงขอมสกีกล่าวว่า อาจมีคนที่สามารถอธิบายเกี่ยวกับสามัตถิยะภาษาโดยศึกษาเพียงแค่ว่ากฤตกรรมภาษา แต่การศึกษาลักษณะนี้จะต้องเป็นไปโดยทางอ้อมและกระทำอย่างชำนาญ หากต้องการให้บรรลุผลอย่างจริงจัง (Chomsky, 1965) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะใช้กฤตกรรมภาษาของเด็กมาอธิบายสามัตถิยะภาษา (Linguistic Competence) และสามัตถิยะการสื่อสาร (Communicative Competence) ซึ่งขอมสกีมิได้ให้ความสำคัญอีกด้วย

ถึงแม้ทฤษฎีไวยากรณ์ของขอมสกีได้ข้อสรุปมาจากความรู้ทางภาษาของผู้ใหญ่ และถึงแม้ขอมสกีจะไม่เห็นด้วยกับการศึกษาไวยากรณ์ของเด็กเล็กๆ นักภาษาศาสตร์ที่สนใจศึกษาพัฒนาการทางภาษาก็ยังพบว่าทฤษฎีของขอมสกีสนับสนุนงานวิจัยทางด้านนี้ เนื่องจากเหตุผลสำคัญก็คือขอมสกีเห็นว่า จุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดของการศึกษาภาษาคือการศึกษาไวยากรณ์สากล เพื่อบรรลุความสมบูรณ์ระดับอธิบาย หรือสามารถให้คำอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการความคิดทางด้านภาษาและการกระบวนการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์ได้ ขอมสกีเชื่อว่า ในการเรียนรู้ภาษาของเด็กนั้น ไม่ใช่เด็กเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างจากข้อมูลภาษารอบๆ ตัวประการเดียว แต่เด็กทุกคนมีกลไกการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition Device – LAD) หรือความรู้และกรอบรูปแบบในการเรียนรู้ภาษาติดตัวมาแต่กำเนิด เป็นส่วนหนึ่งของความสามารถในการเรียนรู้ที่มนุษย์ทุกคนมี และ

จะกำหนดรูปแบบของการเรียนรู้ต่างๆ ของมนุษย์ ชอมสกี (Chomsky, 1970: 184) กล่าวว่า บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เรียนภาษาใดภาษาหนึ่งนั้น จะรู้ระบบของกฎที่มีความสัมพันธ์กับเสียงและความหมายได้ในแนวทางเฉพาะตัว กล่าวอีกนัยหนึ่ง บุคคลนั้นจะมีสามมิติภาษาที่เขาสามารถใช้ในการสร้างและเข้าใจคำพูดต่างๆ ได้

2.2 งานวิจัยแบบบนลงล่าง (top-down reseach)

งานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กที่ใช้ทฤษฎีของ Chomsky ส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยแบบบนลงล่าง (top-down research) หรือเรียกว่างานวิจัยแบบเริ่มจากทฤษฎี (theory-driven) เนื่องจากงานวิจัยประเภทนี้จะต้องมีการตั้งสมมติฐานว่า พัฒนาการทางภาษามีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้รูปแบบของไวยากรณ์ของผู้ใหญ่อย่างต่อเนื่อง แล้วค้นหารูปแบบเหล่านี้จากคำพูดของเด็ก เพื่อสืบหาอายุและลำดับของรูปแบบเหล่านั้น ตัวอย่างของวิธีการนี้พบจากงานวิจัยของเมนยุก (Menyuk, 1970) และบลูม (Bloom, 1970) โดยพื้นฐานแล้ว นักวิจัยจะวิเคราะห์คำพูดของเด็กในวัยต่างๆ ตามพัฒนาการเพื่อหาการปรากฏของรูปแบบของไวยากรณ์ของผู้ใหญ่

งานวิจัยแบบบนลงล่างจะศึกษาโดยใช้หน่วยสามมิติภาษา (competence unit) เช่น หน่วยที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบของไวยากรณ์ที่กำลังเสาะหา ในการวิเคราะห์คำพูดของเด็ก หน่วยสามมิติภาษานี้ทำให้ผลการวิจัยที่ได้ไม่ตรงตามข้อมูล เนื่องจาก ประการแรก การวิเคราะห์แบบบนลงล่างไม่สนใจแง่มุมทางด้านกฤตกรรมภาษาของข้อมูล เช่น ทำนองเสียง (intonation), การหยุดเว้นระยะ (pause) และการพูดซ้ำ (repetition) ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกันกับรูปแบบของไวยากรณ์ที่กำลังเสาะหา ประการที่สอง การวิเคราะห์แบบบนลงล่างมักจะมีกรอบอธิบายผลนอกเหนือไปจากข้อมูล (beyond the data) ในกรณีที่พยายามอธิบายคำพูดของเด็กที่ไม่ถูกไวยากรณ์ (ungrammatical) ตัวอย่างเช่น เมื่อเมนยุก (Menyuk, 1970) พบคำพูดของเด็ก เช่น "It's for to eat" "You say it what's happening" และ "I dream about I got new toys" เมนยุก (Menyuk, 1970) ไม่ได้อธิบายว่าประโยคเหล่านี้แสดงให้เห็นไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของเด็กซึ่งแตกต่างจากไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของผู้ใหญ่ แต่เมนยุก (Menyuk, 1970) อธิบายว่าโครงสร้างของประโยคเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับรูปแบบของแผนภูมิดันไม้ในไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของผู้ใหญ่ กล่าวคือ ประโยคข้างต้นแต่ละประโยคถูกไวยากรณ์ แต่การใช้กฎปริวรรต (Transformation rule) ล้มเหลว (กฎที่ตัด "for" ออกจากประโยคแรก, กฎที่แทน "it" ด้วย "what's happening" ในประโยคที่สอง และกฎการเปลี่ยน "I got" เป็นคำนาม ในประโยคที่สาม)

ตัวอย่างอีกตัวอย่างหนึ่งของวิธีการแบบบนลงล่างในการวิเคราะห์วากยสัมพันธ์ คืองานวิจัยของบลูม (Bloom, 1970) บลูมวิเคราะห์คำพูดของเด็กเล็กๆ 3 คน และพบกลุ่มคำที่ประกอบด้วยคำนาม 2 คำจำนวนหนึ่ง เช่น "umbrella boot" "Kathryn sock" "sweater chair" เป็นต้น

แทนที่บลูมจะตั้งสมมติฐานว่า กลุ่มคำเหล่านี้มีลักษณะเหมือนกันในรูปแบบของโครงสร้างผิว (surface structure) Bloom กลับอธิบายว่า กลุ่มคำที่ประกอบด้วยคำนาม 2 คำนี้เป็นหน่วยถ้อย (utterance) ที่แสดงให้เห็นรูปแบบของโครงสร้างลึก (deep structure) ที่แตกต่างกัน 5 รูปแบบ ได้แก่ Object-Object (“umbrella and boot”), Attribute-Object (“party hat”), Possessor-Noun (“Kathryn sock”), Subject-Locative (“sweater is on the chair”) และ Subject-Object (ไม่ได้แสดงตัวอย่างไว้)

เนื่องจากโครงสร้างผิวของกลุ่มคำดังกล่าวมีส่วนประกอบ 2 ส่วน ในขณะที่โครงสร้างลึกของกลุ่มคำดังกล่าวอาจมีส่วนประกอบมากกว่านั้น บลูมอ้างว่า กฎปริวรรตได้ลบส่วนประกอบที่ไม่ได้แสดงให้เห็นในโครงสร้างผิว การวิเคราะห์ของบลูมเป็นแบบบนลงล่าง ซึ่งมีการอภิปรายผลนอกเหนือข้อมูล โดยใช้หลักฐานทางอรรถศาสตร์จากบริบท (context) ของข้อมูลในการเพิ่มเติมหลักฐานทางวากยสัมพันธ์ เพราะเหตุนี้บลูมจึงใช้ทฤษฎีปริวรรตในการอธิบายกฤตกรรมภาษาของเด็ก (Foder, 1974)

2.3 งานวิจัยแบบล่างขึ้นบน (bottom-up research)

วิธีการวิจัยนอกเหนือจากวิธีการแบบบนลงล่าง ก็คืองานวิจัยแบบล่างขึ้นบน (bottom-up research) หรือเรียกว่างานวิจัยแบบเริ่มจากข้อมูล (data-driven) ซึ่งเริ่มต้นจากข้อมูลและพยายามที่จะหาทฤษฎีที่ง่ายที่สุดมาสรุปผลการวิจัย ตัวอย่างของงานวิจัยประเภทนี้ ได้แก่ งานวิจัยของบราวน์ (Brown, 1970, 1976) ที่ศึกษาเกี่ยวกับไวยากรณ์ของกลุ่มคำที่ประกอบด้วยคำ 2 คำ และ แมคเนลล์ (McNeill, 1968) ที่ศึกษาเกี่ยวกับไวยากรณ์ของคำแกน-คำเปิด (pivot-open)

บราวน์ (Brown, 1970, 1976) รวบรวมคำพูดของเด็กชายอายุ 24 เดือน 1 คน เป็นเวลา 26 ชั่วโมง และทำรายการของหน่วยถ้อย (utterance) ที่ประกอบด้วยคำ 2 คำทั้งหมด หน่วยถ้อยเหล่านี้ได้ถูกจัดเป็นประเภททางวากยสัมพันธ์ 13 ประเภท แล้วจึงแยกประเภทหน่วยถ้อยเหล่านี้ การจัดแบ่งประเภทในลักษณะนี้แสดงให้เห็นไวยากรณ์พื้นฐาน (primitive grammar) ซึ่งประกอบด้วยกฎโครงสร้างวลี (phrase-structure rule) ตัวอย่างเช่น ไวยากรณ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่า โครงสร้างของ Art+N มีการปรากฏจริง แต่โครงสร้างแบบ N+Art ไม่มีการปรากฏ รูปแบบของไวยากรณ์ของบราวน์ทำให้เกิดทฤษฎีง่ายๆ ที่ใช้อธิบายกฤตกรรมภาษาของเด็กได้ และรูปแบบของไวยากรณ์ของบราวน์ (Brown, 1970, 1976) ไม่ได้พยายามเชื่อมโยงไวยากรณ์ของเด็กเข้ากับไวยากรณ์ของผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตาม รูปแบบของไวยากรณ์ดังกล่าวก็ยังไม่ใช่อารมณ์ที่สมบูรณ์ เนื่องจากบราวน์ (Brown, 1970, 1976) ศึกษาเฉพาะหน่วยถ้อยที่ประกอบด้วยคำ 2 คำเท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้นบราวน์ (Brown, 1970, 1976) ไม่ได้นิยามหน่วยถ้อยอย่างชัดเจนเช่นเดียวกับงานวิจัยอื่นๆ

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับไวยากรณ์ของคำแกน-คำเปิด (pivot-open) ของแมคเนล (McNeill, 1968) ได้แบ่งคำที่พบในหน่วยถ้อยที่ประกอบด้วยคำ 2 คำ ออกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรก ได้แก่ คำแกน (pivot word) ซึ่งเป็นคำที่อยู่ในตำแหน่งซึ่งตายตัวที่ในตำแหน่งที่หนึ่งหรือตำแหน่งที่สอง โดยมีคำอื่นอยู่ข้างๆ จำนวนของคำประเภทนี้ค่อนข้างคงที่ เนื่องจากคำแกนใหม่ๆ จะเพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ ตัวอย่างเช่น “bandage on, blanket on, fix on, take on” คำว่า “on” เป็นคำแกนที่อยู่ในตำแหน่งซึ่งตายตัวที่ในตำแหน่งที่หนึ่ง หรือ “allgone shoe, allgone outside, allgone pacifier” คำว่า “allgone” เป็นคำแกนที่อยู่ในตำแหน่งซึ่งตายตัวที่ในตำแหน่งที่สอง ประเภทที่สอง ได้แก่ คำเปิด (open word) ซึ่งประกอบด้วยคำศัพท์ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีจำนวนมาก คำทั้งหมดที่อยู่ในประเภทคำเปิดนี้สามารถปรากฏในหน่วยถ้อย (utterance) ที่ประกอบด้วยคำๆ เดียวได้ด้วย จากตัวอย่างข้างต้น คำว่า “bandage, blanket, fix, take, shoe, outside, pacifier” เป็นคำเปิด ผลการวิจัยของแมคเนล (McNeill, 1968) ทำให้เกิดกฎซึ่งแสดงให้เห็นการเรียงลำดับของคำที่เป็นไปได้ ดังนี้ P+O, O+P, O+O และ O (เมื่อ P คือคำแกน และ O คือคำเปิด) แมคเนลอธิบายว่า ความแตกต่างของการเรียงลำดับของคำแกนและคำเปิดนี้ แสดงให้เห็นไวยากรณ์พื้นฐานที่สุดของเด็ก (McNeill, 1968) งานวิจัยของแมคเนลแสดงให้เห็นไวยากรณ์ของคำแกน-คำเปิดพื้นฐาน ซึ่งเป็นผลการวิจัยที่ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้น ทฤษฎีไวยากรณ์ของแมคเนลจึงมีข้อสรุปที่มีการเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับข้อมูล และไม่มีกรอบอธิบายผลนอกเหนือไปจากข้อมูล

ตรงกันข้ามกับงานวิจัยแบบบนลงล่าง งานวิจัยแบบล่างขึ้นบนจะศึกษาโดยใช้หน่วยกิจกรรมภาษา (performance unit) หรือหน่วยที่เกิดขึ้นจริงในการสื่อสาร หน่วยกิจกรรมภาษาสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยไม่ต้องอาศัยทฤษฎี ทั้งยังให้ผลตรงตามข้อมูล ซึ่งทำให้ไม่มีการอธิบายผลการวิจัยนอกเหนือไปจากข้อมูล หน่วยกิจกรรมภาษาในงานวิจัยของบราวน์ (Brown, 1970, 1976) และแมคเนล (McNeill, 1968) ที่กล่าวถึงข้างต้น ได้แก่ หน่วยถ้อยที่ประกอบด้วยคำ 2 คำ (two-word utterance) หน่วยประเภทนี้จะถูกนิยามแยกจากไวยากรณ์ทั่วไป อย่างไรก็ตาม หน่วยประเภทนี้ก็ไม่สามารถใช้อธิบายคำพูดที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ในงานวิจัยของบราวน์ไม่มีการวิเคราะห์หน่วยถ้อยอื่นๆ นอกเหนือจากหน่วยถ้อยที่ประกอบด้วยคำ 2 คำ ส่วนในงานวิจัยของแมคเนลไม่มีการวิเคราะห์หน่วยถ้อยอื่นๆ นอกเหนือจากหน่วยถ้อยที่ประกอบด้วยคำ 1 และ 2 คำ นอกจากนี้ หน่วยถ้อยที่ประกอบด้วย 2 คำ ในงานวิจัยทั้งสองงานดังกล่าว ยังไม่มีการนิยามที่ชัดเจน ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยทั้งสองงานได้มาจากการพูดอย่างเป็นธรรมชาติ แต่ไม่ได้รับอนุญาตให้ชัดเจนว่าหน่วยถ้อยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีจุดเริ่มต้นและจุดจบอย่างไร ตัวอย่างเช่น หน่วยถ้อยที่ประกอบด้วยคำ 2 คำ ตามด้วยหน่วยถ้อยที่ประกอบด้วยคำ 1 คำ อันที่จริงแล้วคือหน่วยถ้อยที่ประกอบด้วยคำ 3 คำหรือไม่ การไม่ได้ให้คำนิยามอย่างชัดเจน

อาจทำให้เกิดความสงสัยว่า คำพูดของเด็กถูกจำแนกออกเป็นหน่วยย่อยโดยได้รับอิทธิพลจากกรอบหรือขอบเขตในการวิจัยที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

ความล้มเหลวในการนิยามหน่วยย่อย (utterance) ให้ชัดเจนไม่ได้ถูกจำกัดเฉพาะในการวิเคราะห์ไวยากรณ์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตและเพิ่มพูนของชอมสกีเท่านั้น อันที่จริง หน่วยย่อยที่ถูกใช้ในงานวิจัยทางภาษาศาสตร์แทบจะไม่มีการนิยามอย่างชัดเจน คริสตัล (Crystal, 1991: 322) กล่าวว่า "หน่วยย่อย คือหน่วยทางกายภาพที่สามารถนิยามได้ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม เป็นการยากมากที่จะสร้างนิยามซึ่งเป็นที่น่าพอใจ" (In principle, it is a physically definable, behavioural unit, capable of definition in everyday terms... But it has proved very difficult to construct a satisfactory definition) ตัวอย่างของข้อบกพร่องดังกล่าวพบจากงานวิจัยของสุภา ชดเชย (Chodchoey, 1986) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปริจเฉทที่เป็นภาษาพูดในภาษาไทย โดยให้ผู้ใหญ่เล่าเรื่องจากภาพยนตร์เสียงชื่อว่า *เรื่องของลูกแพร์* (The Pear Story) การถอดความ (transcription) จากการเล่าเรื่องมีการแสดงการหยุดเว้นระยะ (pause) และระยะเวลาของการหยุด อย่างไรก็ตาม การหยุดเว้นระยะเหล่านี้ไม่ได้ถูกใช้ในการแบ่งเรื่องเล่าออกเป็นหน่วยกฤตกรรมภาษา (performance unit) เรื่องเล่าดังกล่าวถูกวิเคราะห์โดยใช้หน่วยสามัตถิยะภาษา (competence unit) ซึ่งสุภา ชดเชย (Chodchoey, 1986) เรียกว่าหน่วยปริจเฉท (discourse unit) และส่วนประกอบของหน่วยปริจเฉท คืออนุประโยคปริจเฉท (discourse clause) หน่วยเหล่านี้ได้มาจากการรวมคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ อรรถศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์ ผลการวิจัยของสุภา ชดเชย (Chodchoey, 1986) มีการนำเสนอทั้งในรูปตารางแสดงคำอัตราร้อยละและการอภิปราย

2.4 การกำหนดลักษณะของงานวิจัยนี้

งานวิจัยนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการเล่าเรื่องของเด็ก 4 กลุ่มอายุ และกลุ่มผู้ใหญ่แบบล่างขึ้นบน ซึ่งจะต้องกำหนดลักษณะของงานวิจัย 3 ประการ ประการแรก คือการนิยามธรรมชาติของหน่วยกฤตกรรมภาษา หรือหน่วยที่เกิดขึ้นจริงในการสื่อสารที่ใช้ในงานวิจัย ประการที่สอง คือระดับของการวิเคราะห์วากยสัมพันธ์ที่ใช้ในงานวิจัย และประการที่สาม คือกรอบของวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (qualitative) และวิธีการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ (quantitative)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่ามีงานวิจัยน้อยมากที่มีการกำหนดลักษณะทั้ง 3 ประการ งานวิจัยของเบอร์แมนและสโลบิน (Berman and Slobin, 1994) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการในการเล่าเรื่องจากภาพวาดชุด *กบ เจ้าอยู่ไหน* ของเด็กในช่วงอายุต่างๆ แสดงให้เห็นว่าเบอร์แมนและสโลบินไม่ได้นิยามธรรมชาติของหน่วยที่เกิดขึ้นจริงในการสื่อสารที่ใช้ในงานวิจัย คำพูดของเด็กถูกบันทึกลงในเครื่องบันทึกเสียง แล้วถอดความโดยใช้ตัวสะกดมาตรฐาน

(standard orthography) ไว้ในฐานข้อมูล CHILDES (CHILDES database) ข้อความที่ถูกถอดความแล้วแสดงให้เห็นสัญลักษณ์ (prosodic feature) ต่างๆ เช่น การหยุดเว้นระยะแบบสั้น (short pause) การหยุดเว้นระยะแบบยาว (longer pause) ทำนองเสียงตก (falling intonation) ทำนองเสียงขึ้น (rising intonation) และการพูดเน้น (emphasis) อย่างไรก็ตาม ลักษณะ (feature) เหล่านี้ไม่ได้ถูกใช้เพื่อแสดงจุดเริ่มต้นและจุดจบของคำพูดในการเล่าเรื่อง คำพูดในการเล่าเรื่องถูกถอดความและแบ่งเป็นส่วนๆ ในการวิเคราะห์ หน่วยที่เบอร์แมนและสโลบินใช้ในการวิเคราะห์อนุประโยค (clause) ซึ่งเป็นหน่วยสามมิติภาษา (competence unit) ถึงแม้การนิยามอนุประโยคจะมีการอ้างถึงคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ บริเจท และวากยสัมพันธ์ หน่วยพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์คืออนุประโยค ซึ่งถูกนิยามว่าเป็น 'หน่วยใดๆ ที่ประกอบด้วยภาคแสดง 1 ภาคแสดง' ภาคแสดงในที่นี้หมายความว่าแสดงถึงภาคแสดงที่แสดงถึงสถานการณ์ 1 สถานการณ์ (กิจกรรม เหตุการณ์ หรือสภาพ) รวมทั้งกริยาแท้ (finite) กริยาไม่แท้ (non-finite) และคำคุณศัพท์ที่เป็นภาคแสดงด้วย (Berman and Slobin, 1994) งานวิจัยของเบอร์แมนและสโลบินเลือกวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

งานวิจัยที่ไม่ได้ใช้หน่วยที่เกิดขึ้นจริงในการสื่อสารในการวิเคราะห์ข้อมูลย่อมไม่สามารถนับได้ว่าเป็นงานวิจัยแบบล่างขึ้นบน เนื่องจากในการวิจัยใช้หน่วยสามมิติภาษาในการวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาของวิธีการวิเคราะห์เช่นนี้ได้มีการอธิบายไว้ในงานวิจัยของเขา (Tao, 1996) ซึ่งใช้หน่วยที่เกิดขึ้นจริงในการสื่อสารในการวิจัย

เตา (Tao, 1996) ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์วากยสัมพันธ์ในบริเจทที่เป็นบทสนทนาทางโทรศัพท์ภาษาจีนกลาง (Mandarin) และใช้หน่วยที่เกิดขึ้นจริงในการสื่อสารที่มีการนิยามอย่างชัดเจน เรียกว่า หน่วยทำนองเสียง (intonation unit) หน่วยนี้ถูกดัดแปลงมาจากหน่วยทำนองเสียงของเซฟ (Chafe, 1987) ซึ่งอธิบายว่า หน่วยทำนองเสียง คือ ชุดของคำที่เชื่อมต่อกันภายใต้เส้นทำนองเสียงที่ติดต่อกัน (coherent intonation contour) และมักจะถูกกำหนดขอบเขตด้วยการหยุดเว้นระยะ (pause) ทางเลือกในการตัดสินขอบเขตของหน่วยทำนองเสียงของเขา (Tao, 1996) จึงได้แก่ การหยุดเว้นระยะ และเส้นระดับเสียง (pitch contour) เตา (Tao, 1996) เน้นว่า หน่วยทำนองเสียงเป็นหน่วยที่เกิดขึ้นจริงในการสื่อสารและมีคุณสมบัติชัดเจนที่ถูกระบุโดยปราศจากการอ้างถึงคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์

หลังจากที่เตา (Tao, 1996) แบ่งข้อมูลออกเป็นหน่วยทำนองเสียงแล้ว จึงจะวิเคราะห์โครงสร้างทางไวยากรณ์ ซึ่งเตา (Tao, 1996) ทราบดีว่าวิธีการวิเคราะห์เช่นนี้ไม่ใช่วิธีการปกติทั่วไป สิ่งที่ทำให้งานวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยทางด้านไวยากรณ์ดั้งเดิมส่วนมาก คือ ทิศทางของการวิจัยกล่าวคือ แทนที่จะเริ่มต้นจากการสร้างความคิดรวบยอด (notion) ทางไวยากรณ์ (ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับการอธิบายภาษาอินโด-ยูโรเปียน) แล้วจับคู่ความคิดรวบยอดนั้นกับโครงสร้างทางสัญลักษณ์ (prosodic

structure) โดยจะเริ่มจากหน่วยคำพูดที่ถูกแบ่งโดยใช้คุณสมบัติทางเสียง แล้วจึงค้นหารูปแบบทางไวยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางเสียงนั้น (Tao, 1996)

ผลการวิจัยของเตา (Tao, 1996) ซึ่งนำเสนอโดยใช้ทั้งตารางแสดงค่าอัตราร้อยละและการอภิปราย แสดงให้เห็นหน่วยพื้นฐานทางไวยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับหน่วยทำนองเสียง หน่วยที่มีการปรากฏมากที่สุด ได้แก่ อนุประโยคที่มีส่วนละไว้ (Elliptical Clause), นามวลี (Noun Phrase) และอนุประโยคเต็ม (Full Clause) ความจริงที่ว่านามวลีเป็นหนึ่งในรูปแบบทางไวยากรณ์ที่มีการปรากฏมากที่สุด และมีความสัมพันธ์กับหน่วยทำนองเสียง แสดงให้เห็นข้อบกพร่องของงานวิจัยที่ไม่ได้ใช้หน่วยกฤตกรรมภาษา (performance unit) หรือหน่วยที่เกิดขึ้นจริงในการสื่อสารในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้จึงจะใช้หน่วยถ้อย (utterance) หรือหน่วยที่เกิดขึ้นจริงในการสื่อสาร เป็นหน่วยที่กำหนดขอบเขตด้วยหน่วยระหว่างการหยุด (Pause Defined Unit - PDU) และมีลักษณะทำนองเสียง ซึ่งเป็นสัทสัมพันธ์ประจำหน่วย เป็นหน่วยทางวากยสัมพันธ์ที่จะนำมาวิเคราะห์ให้เห็นพัฒนาการทางวากยสัมพันธ์ของเด็ก 4 วัย คือ 3 ปี 5 ปี 9 ปี และ 11 ปี รวมทั้งผู้ใหญ่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย